

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ภูมิใจไทย เป็นผู้เสนอ)

โดย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ
ที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างกฎหมาย	1-1
1. ชื่อร่างกฎหมาย	1-1
2. หลักการและเหตุผล	1-1
3. ผู้เสนอร่างกฎหมาย	1-1
ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	2-1
1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น	2-1
2. ตารางเปรียบเทียบร่างกฎหมาย	2-1
3. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย	2-2
4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น	2-2
5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น	2-2
6. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	2-4
ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย	3-1
1. ความเป็นมา สภาพปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมาย	3-1
2. ความสอดคล้องของร่างกฎหมาย	3-1
3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ	3-2
4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น	3-2
5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย	3-3
6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (CORRUPTION)	3-3
7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่	3-4
8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ	3-4
9. บทกำหนดโทษ	3-4
10. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย	3-4
ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย	4-1

ภาคผนวก รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการบังคับใช้
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

บทสรุปผู้บริหาร

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่เสนอโดย นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ มีหลักการเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 โดยยกเลิกการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในศาลทหาร (ยกเลิกมาตรา 96) และกำหนดให้บรรดาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่อยู่ในระหว่างการดำเนินคดีของอัยการทหารก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้โอนไปให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ดำเนินการในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคดีความที่เกี่ยวข้องทั้งหลายได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็วและเสมอภาค เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา และส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบ สรุปได้ดังนี้

ผลการรับฟังความคิดเห็น พบว่า มีความเห็นเป็นสองแนวทาง ดังนี้ แนวทางแรก เห็นด้วยกับหลักการในการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยมีเหตุผล คือ การให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจในการพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจากเดิมอยู่ในเขตอำนาจของศาลทหารมาเป็นศาลยุติธรรม ซึ่งใช้ระบบไต่สวน มีความเหมาะสม และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่มีหลักการเพื่อให้การพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเสมอภาค ประกอบกับการโอนบรรดาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลทหารไปพิจารณาในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ มิได้ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่อย่างใด

แนวทางที่สอง ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เนื่องจากศาลทหารมีการพิจารณาคดีทั้งในระบบกล่าวหาสำหรับคดีอาญาทั่วไปและระบบไต่สวนในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งศาลทหารได้ดำเนินการกระบวนการพิจารณาระบบไต่สวนมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่พระราชบัญญัติคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มีผลใช้บังคับ และอกระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในศาลทหาร พ.ศ. 2560 และระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุดว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยใช้ระบบไต่สวนตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2554 มาตรา 98/1 ประกอบกับศาลทหารได้พัฒนาบุคลากรและงานทางวิชาการในกระบวนการยุติธรรมทหารตามหลักสูตรของโรงเรียนเหล่าทหารพระธรรมนูญเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาคดีในระบบไต่สวน รวมถึงอบรมหลักสูตรของหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรม และศาลทหารดำเนินการกระบวนการพิจารณาในระบบไต่สวนมากพอสมควร จึงถือได้ว่าบุคลากรมีความรู้ ความชำนาญในการพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเช่นเดียวกับบุคลากร

ในกระบวนการยุติธรรมพลเรือน การโอนคดีตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ดังกล่าวเป็นเพียงกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงไป แต่สาระสำคัญของคดีความผิยยังคงเป็นเช่นเดิม ดังนั้น การดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในศาลทหารซึ่งมีวิธีพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เช่นเดียวกับศาลอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบถือว่าเป็นธรรมกับผู้เกี่ยวข้องในคดีและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

การวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย พบว่ามีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 63 มาตรา 68 และมาตรา 199 โดยมาตรา 63 รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ มาตรา 68 รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินควร และมาตรา 199 ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหารและคดีอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับจากการแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายฉบับนี้ คือ การดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้รับการพิจารณาดำเนินคดีภายใต้มาตรฐานและหลักการเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นประชาชน หน่วยงานข้าราชการพลเรือนหรือข้าราชการทหาร และการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ คดีความที่เกี่ยวข้องได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็ว เสมอภาค เป็นธรรม และเกิดเสถียรภาพและความมั่นคงของรัฐและประชาชน

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย พบว่า ผลกระทบต่อสังคม จะเกิดความเป็นธรรมกับผู้ที่เกี่ยวข้องในคดี เกิดเสถียรภาพและความมั่นคงของรัฐและประชาชน ไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมกระทำผิดหรือผู้ได้รับความเสียหาย จะเกิดความมั่นใจว่าได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรมจากองค์กรที่เป็นกลาง และผลกระทบที่สำคัญ คือ การยกเลิกมาตรา 96 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 อาจมีผลเป็นเพียงการยกเลิกการกำหนดให้อัยการสูงสุดเป็นอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร รวมถึงการมอบหมายให้อัยการทหารเป็นผู้ฟ้องคดีแทนในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารและเป็นผู้ที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหาร แต่มิได้มีผลเป็นการยกเลิกการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในศาลทหารแต่อย่างใด

สำหรับประเด็นผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption Risk Assessment) พบว่า ไม่มีถ้อยคำในบทบัญญัติดังกล่าวที่มีความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) แต่อย่างใด

ในการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ครั้งที่ 1/2567 วันที่ 22 ตุลาคม 2567 ที่ประชุมมีข้อคิดเห็นว่า การยกเลิกมาตรา 96 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 อาจต้องแก้ไขกฎหมายอื่นด้วย เช่น พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการแก้ไขเฉพาะมาตรา 96 อาจไม่เพียงพอที่จะบรรลุมิติวัตถุประสงค์ของผู้เสนอร่างกฎหมายฉบับนี้

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างกฎหมาย

1. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

☐ กฎหมายใหม่

☒ แก้ไขเพิ่มเติม

☐ ยกเลิก

2. หลักการและเหตุผล

2.1 หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 โดยยกเลิกการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในศาลทหาร (ยกเลิกมาตรา 96) และกำหนดให้บรรดาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่อยู่ในระหว่างการดำเนินคดีของอัยการทหารก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้โอนไปให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ดำเนินการในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ (มาตรา 4)

2.2 เหตุผล

เนื่องจากปัจจุบันมีการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบต่อผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยใช้ระบบไต่สวนในการพิจารณาเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและคดีความที่เกี่ยวข้องทั้งหลายได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็วและอย่างเสมอภาค ซึ่งหากบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้ถูกกล่าวหาในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแต่ไม่ได้ถูกดำเนินคดีโดยศาลและระบบการพิจารณาพิพากษาที่กฎหมายเฉพาะกำหนดไว้ อาจส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับผู้ที่เกี่ยวข้องในคดี และอาจกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของรัฐและประชาชน ดังนั้น เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันจึงควรยกเลิกการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในศาลทหาร จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

3. ผู้เสนอร่างกฎหมาย

☒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

☐ ประชาชนเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ

ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ฉบับนี้ มีหลักการเพื่อเสนอยกเลิกบทบัญญัติที่กำหนดให้การดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในศาลทหาร (ยกเลิกมาตรา 96) และกำหนดให้บรรดาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่อยู่ในระหว่างการดำเนินคดีของอัยการทหารก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ดำเนินการในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เนื่องจากปัจจุบันมีการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบต่อผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยใช้ระบบไต่สวนในการพิจารณา เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคดีความที่เกี่ยวข้องทั้งหลายได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็วและอย่างเสมอภาค ซึ่งหากบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้ถูกกล่าวหาในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแต่ไม่ได้ถูกดำเนินคดีโดยศาลและระบบการพิจารณาพิพากษาที่กฎหมายเฉพาะกำหนดไว้ อาจส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับผู้ที่เกี่ยวข้องในคดี และอาจกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของรัฐและประชาชน ดังนั้น เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันจึงควรยกเลิกการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในศาลทหาร

2. ตารางเปรียบเทียบร่างกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
มาตรา 96 ในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร และเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหารให้อัยการสูงสุดเป็นอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร หรือจะมอบหมายให้อัยการทหารเป็นผู้ฟ้องคดีแทนก็ได้	มาตรา 3 ให้ยกเลิกมาตรา 96 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 96 ในบทว่าผิดคดีที่จับผู้ต้องหาที่ผิดคดีที่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารและผิดคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหารให้อัยการสูงสุดเป็นอัยการทหารตามบทบัญญัติของธรรมนูญศาลทหาร หรือจะมอบหมายให้อัยการทหารเป็นผู้ฟ้องคดีแทนก็ได้
	มาตรา 4 บรรดาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่อยู่ในระหว่างการดำเนินคดีของอัยการทหารก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. 2561	ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
	ใช้บังคับให้โอนไปให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ดำเนินการ ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

3. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย

3.1 ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

- 1) สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
- 2) กรมพระธรรมนูญ
- 3) สำนักงานพระธรรมนูญทหาร
- 4) สำนักงานพระธรรมนูญทหารบก
- 5) สำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือ
- 6) สำนักงานพระธรรมนูญทหารอากาศ
- 7) สำนักงานศาลยุติธรรม
- 8) สำนักงานอัยการสูงสุด

3.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม

- 1) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- 2) สภานายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์

3.3 ผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

- ประชาชน

4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

(1) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นบุคคลที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหาร โดยให้โอนบรรดาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่อยู่ในระหว่างการดำเนินคดีของอัยการทหารไปให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ดำเนินการในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแทน

(2) ท่านเห็นว่าการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบที่อยู่ในเขตอำนาจศาลทหารในปัจจุบัน มีปัญหาในทางปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

(3) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น

5.1 กรอบระยะเวลาดำเนินการสำหรับการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ จำนวน 45 วัน นับตั้งแต่วันที่ 26 สิงหาคม 2567 ถึงวันที่ 10 ตุลาคม 2567 และขอขยายระยะเวลาออกไปอีก 15 วัน จนถึงวันที่ 24 ตุลาคม 2567

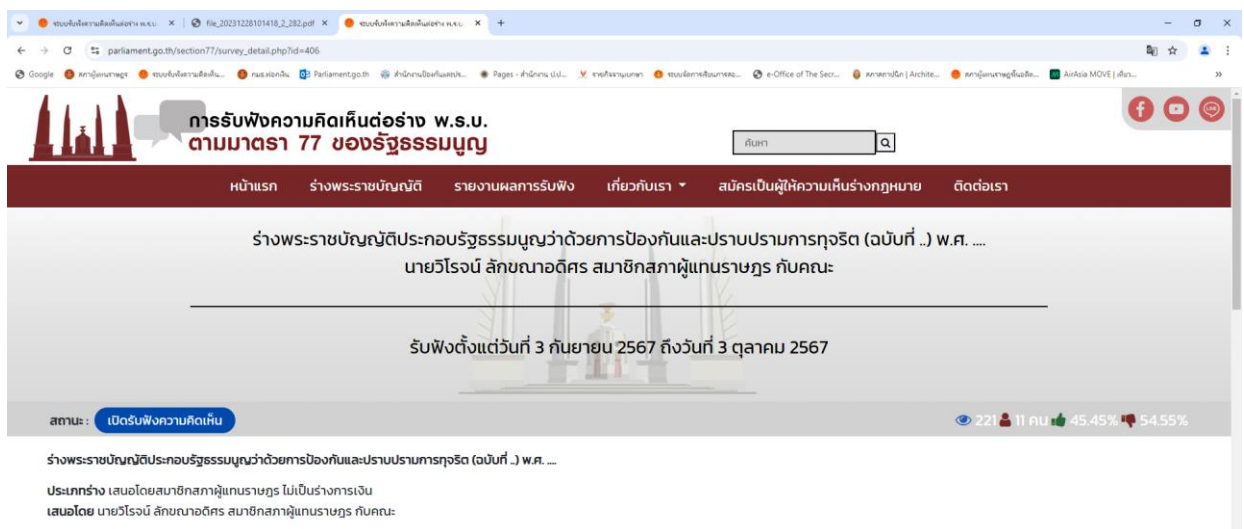
5.2 วิธีการรับฟังความคิดเห็น

(1) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภาและส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง

(1.1) ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ตั้งแต่วันที่ 3 กันยายน 2567 ถึงวันที่ 3 ตุลาคม 2567

(1.2) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

(1.3) ส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ประกอบด้วย

- 1) สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
- 2) กรมพระธรรมนูญ
- 3) สำนักงานพระธรรมนูญทหาร
- 4) สำนักงานพระธรรมนูญทหารบก
- 5) สำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือ
- 6) สำนักงานพระธรรมนูญทหารอากาศ
- 7) สำนักงานศาลยุติธรรม
- 8) สำนักงานอัยการสูงสุด

(2) การรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการอื่น

- ไม่มี

6. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

6.1 ข้อมูลทั่วไปผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น

(1) จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

มีผู้เข้าชม จำนวน 399 ราย มีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน 14 ราย ซึ่งข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และความเกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติ ดังนี้

- เพศ เพศชาย จำนวน 7 คน และเพศหญิง จำนวน 7 คน
- อายุ อายุ 20 ปีหรือต่ำกว่า จำนวน 3 คน, อายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 4 คน, อายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 6 คน และอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน
- ระดับการศึกษา ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 3 คน, มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. จำนวน 1 คน, ปริญญาตรี จำนวน 6 คน และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน
- อาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 1 คน, ข้าราชการบำนาญ จำนวน 1 คน, ค้าขาย/ทำธุรกิจส่วนตัว จำนวน 5 คน, เกษตรกร จำนวน 1 คน, รับจ้าง จำนวน 3 คน และนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 3 คน
- ความเกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติ ประชาชน จำนวน 14 คน

(2) จากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้ส่งความคิดเห็น จำนวน 8 หน่วยงาน ได้แก่

- 1) สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
- 2) กรมพระธรรมนูญ
- 3) สำนักงานพระธรรมนูญทหาร
- 4) สำนักงานพระธรรมนูญทหารบก
- 5) สำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือ
- 6) สำนักงานพระธรรมนูญทหารอากาศ
- 7) สำนักงานศาลยุติธรรม
- 8) สำนักงานอัยการสูงสุด

ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม ส่งความคิดเห็น จำนวน 1 หน่วยงาน ได้แก่

- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

6.2 ผลการรับฟัง

ผลการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th และจากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง สรุปได้ดังนี้

(1) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นบุคคลที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหาร โดยให้ออนบรรดาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่อยู่ในระหว่างการดำเนินคดีของอัยการทหารไปให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ดำเนินการในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแทน

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- จะได้มีการตรวจสอบถ่วงดุลการทุจริตในทหาร โดยให้คนนอกเป็นผู้พิจารณาโทษ (เว็บไซต์) - ทหารมักช่วยเหลือกันเอง นายทหารยศสูงที่ออกคำสั่งให้ทุจริต มักช่วยเหลือลูกน้องที่รับเคราะห์แทน (เว็บไซต์) - ศาลทหารไม่น่าเชื่อถือ ควรใช้ระบบเดียวกับประชาชน ไม่ให้เอื้อกับทหาร (เว็บไซต์) - ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวดที่ 10 เรื่องศาล กำหนดให้มี 4 ศาล ประกอบด้วย ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร และศาลรัฐธรรมนูญ โดยแต่ละศาลมีหน้าที่พิจารณาคดีเฉพาะเรื่องตามที่กฎหมายกำหนด และที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การพิจารณาคดีทุจริตและการประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเสมอภาค ซึ่งการยกเลิกมาตรา 96 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 และแก้ไขเพิ่มเติม ให้โอนบรรดาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่อยู่ในระหว่างการดำเนินคดีของอัยการทหารไปให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ดำเนินการในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแทนนั้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ จึงมีความเหมาะสม (สำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือ) - เนื่องจากคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นคดีอาญาร้ายแรงและมีลักษณะเฉพาะ การให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจในการพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจากเดิมอยู่ในเขตอำนาจของศาลทหารมาเป็นศาลยุติธรรมย่อมมีความเหมาะสมกว่า ซึ่งการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในศาลคดีอาญาทุจริตและ	- ทำผิดต้องรับผิด ทำผิดที่ใครรับผิดที่นั่น (เว็บไซต์) - ถ้าไม่ได้ทำผิดในเขตทหาร ถ้าปฏิบัติถูกต้อง ไม่นอกกลุ่มนอกทางหรือคิดกระทำผิดใด ๆ ก็ไม่ต้องกลัวศาลทหาร (เว็บไซต์) - ไม่มีหลักฐานชัดเจนเป็นที่ประจักษ์ว่าการพิจารณาคดีในขอบข่ายอำนาจศาลทหารเป็นไปดังที่ผู้เสนอกล่าวอ้าง ค่ากล่าววว่า “อาจส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับผู้ที่เกี่ยวข้องในคดี” เป็นเพียงความเห็นส่วนตัวของผู้เสนอ และการโอนย้ายคดีจากศาลทหารมาพิจารณาในศาลพลเรือนไม่สามารถรับประกันได้ว่าการดำเนินคดีจะมีความแตกต่างกัน (เว็บไซต์) - เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์แก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 โดยให้ยกเลิกมาตรา 96 ที่เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร และให้อัยการทหารและประพฤติมิชอบที่อยู่ในระหว่างการดำเนินคดีของอัยการทหารไปให้อัยการสูงสุดดำเนินการในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ จึงเห็นว่าปัจจุบันศาลทหารมีการพิจารณาคดีทั้งในระบบกล่าวหาสำหรับคดีอาญาทั่วไปและระบบไต่สวนในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งศาลทหารได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาระบบไต่สวนมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่พระราชบัญญัติคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มีผลใช้บังคับ และมีการออกระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในศาลทหาร พ.ศ. 2560 และระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุดว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยใช้ระบบไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ประพจน์มิชอบใช้ระบบวิธีพิจารณาไต่สวนเป็นหลัก กระบวนการก่อนฟ้องคดีต่อศาลก็ใช้กระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงโดยผ่านการไต่สวนจากหน่วยงานที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งได้ผ่านการพิจารณาจากพนักงานอัยการ สำนักงานคดีปราบปรามการทุจริต ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการดำเนินคดีทุจริตและประพจน์มิชอบ และอัยการสูงสุดจะเป็นผู้พิจารณามีคำสั่งฟ้องดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้ต้องหาตามกฎหมาย ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินคดีทุจริตและประพจน์มิชอบ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานข้าราชการพลเรือนหรือข้าราชการทหาร ก็จะได้รับพิจารณาดำเนินคดีภายใต้มาตรฐานและหลักการเดียวกัน (สำนักงานอัยการสูงสุด) - เนื่องจากการกำหนดให้มีการนำระบบไต่สวนไปใช้บังคับแก่กระบวนการพิจารณาคดีทุจริตและประพจน์มิชอบในศาลทหาร ซึ่งโดยหลักบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาในศาลทหารจะมีความเชี่ยวชาญในการใช้ระบบกล่าวหาสำหรับการดำเนินกระบวนการพิจารณา จนอาจส่งผลให้กระบวนการพิจารณาในศาลทหารเป็นไปโดยไม่สมกับเจตนารมณ์ในการกำหนดให้มีการนำระบบไต่สวนไปใช้บังคับ ประกอบกับการโอนบรรดาคดีทุจริตและประพจน์มิชอบซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลทหารไปพิจารณาในศาลอาญาคดีทุจริตและประพจน์มิชอบที่อยู่ในเขตอำนาจแทนนั้น มิได้ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อหน้าที่ และอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) แต่อย่างใด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ)	ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2554 มาตรา 98/1 เพื่อให้การพิจารณาคดีดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับศาลทหารได้พัฒนาบุคลากรและงานทางด้านวิชาการในกระบวนการยุติธรรมทหารอย่างต่อเนื่อง โดยตุลาการพระธรรมนูญ อัยการทหาร และนายทหาร ผ่านการศึกษาอบรมในหลักสูตรของโรงเรียนเหล่าทหารพระธรรมนูญ เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาคดีในระบบไต่สวน โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากองค์กรในกระบวนการยุติธรรมต่าง ๆ เช่น สำนักงานอัยการสูงสุด ศาลอาญาคดีทุจริตและประพจน์มิชอบ เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ รวมถึงได้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรของหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรม เช่น สำนักงานศาลยุติธรรม สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด ด้วยระยะเวลาที่ศาลทหารดำเนินกระบวนการพิจารณาในระบบไต่สวนมากพอสมควร จึงถือได้ว่าบุคลากรดังกล่าวมีความรู้ความชำนาญในการพิจารณาคดีทุจริตและประพจน์มิชอบเช่นเดียวกับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมพลเรือน อีกทั้งศาลทหารมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการพิจารณาคดีในระบบไต่สวนที่มีมาตรฐานและศาลทหารดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีด้วยความเป็นกลางและให้ความเป็นธรรมแก่คู่ความในคดีทุกฝ่าย ดังนั้น จึงไม่เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว (สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม และกรมพระธรรมนูญ) - เนื่องจากคดีดังกล่าวเป็นคดีอาญาในกระบวนการยุติธรรมทหาร อยู่ในอำนาจของศาลทหาร ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 อีกทั้งเดิมคดีทุจริตและประพจน์มิชอบก็อยู่ในอำนาจของศาลทหารอยู่แล้ว การดำเนินคดีตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ดังกล่าวเป็นเพียงกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงไป แต่สาระสำคัญของคดีความผิดก็ยังคงเป็นเช่นเดิม (สำนักงานพระธรรมนูญทหาร)

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	- ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาคดีอาญาที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหารในขณะที่กระทำความผิดและคดีอื่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 199 ประกอบพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 มาตรา 13 การดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในขณะที่กระทำความผิดจึงต้องถูกดำเนินคดีในศาลทหารตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ และการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในศาลทหารเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 เช่นเดียวกับศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งมีความเหมาะสมแล้ว (สำนักงานพระธรรมนูญทหารบก) - เนื่องจากตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 199 ได้บัญญัติว่าศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหารและคดีอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ การยกเลิกมาตรา 96 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ซึ่งให้บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตหรือประพฤติมิชอบอยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลทหาร โดยจะให้เปลี่ยนไปอยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแทนนั้น อาจจะขัดกับรัฐธรรมนูญ ประกอบกับพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 มาตรา 13 ที่กำหนดให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาวางบลงโทษผู้กระทำความผิดต่อกฎหมายทหารหรือกฎหมายอื่นในทางอาญาในคดีซึ่งผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในขณะที่กระทำความผิด และมีอำนาจส่งลงโทษบุคคลใด ๆ ที่กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประกอบพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 มาตรา 45 กำหนดให้วิธีพิจารณาความอาญาทหารนำกฎหมาย กฎ และข้อบังคับซึ่งออกตามกฎหมายฝ่ายทหารมาใช้บังคับ ถ้าไม่มีกฎหมาย กฎ และข้อบังคับฝ่ายทหารก็ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม ถ้าวิธีพิจารณาข้อใดซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่จะใช้ได้ และในปัจจุบันศาลทหารก็นำระบบไต่สวนซึ่งเป็นการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบมาใช้ในศาลทหารอยู่แล้ว นอกจากนี้ ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหารได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีพิจารณาและพิพากษาคดีตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 กำหนดให้บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารที่กระทำความผิดในคดีอาญาต้องถูกดำเนินคดีในศาลทหารซึ่งเป็นศาลที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะ และในกรณีบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารกระทำความผิดร่วมกับบุคคลพลเรือนหรือเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลพลเรือน ก็อยู่ในเขตอำนาจของศาลยุติธรรมอยู่แล้ว ดังนั้น การดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในศาลทหาร ซึ่งมีวิธีพิจารณาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเช่นเดียวกับศาลอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบ จะถือว่าการดำเนินกระบวนการพิจารณาดังกล่าวไม่เป็นธรรมกับผู้เกี่ยวข้องในคดีหรือไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันได้อย่างไร (สำนักงานพระธรรมนูญทหารอากาศ)

6.2 ผลการรับฟัง

ผลการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th และจากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง สรุปได้ดังนี้

(2) ท่านเห็นว่าการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบที่อยู่ในเขตอำนาจศาลทหารในปัจจุบัน มีปัญหาในทางปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

ฝ่ายที่เห็นว่ามีปัญหาในทางปฏิบัติ

1) มีปัญหาในทางปฏิบัติ การบังคับใช้ไม่เคร่งครัด มักเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้องระบบอุปถัมภ์ชัดเจน (เว็บไซต์)

2) มีปัญหาในทางปฏิบัติ ที่ผ่านมาทหารตรวจสอบเองไม่เคยผิด (เว็บไซต์)

3) มีปัญหาในทางปฏิบัติ มีการช่วยเหลือระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง ทำให้เอาผิดไม่ได้ คนทุจริตลอยนวล พันผิด และกลับไปกระทำทุจริตซ้ำ (เว็บไซต์)

4) มีปัญหาในทางปฏิบัติ โดยอาจมีการเสนอให้องค์คณะผู้พิพากษาศาลทหารกรณีมีผู้เกี่ยวข้องเป็นพลเรือน สามารถร้องขอให้มีผู้พิพากษาจากศาลพลเรือนกึ่งหนึ่งเข้าไปทำหน้าที่พิจารณาคดี (เว็บไซต์)

5) สืบเนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อาจเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลทหารได้ในฐานะที่เป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจได้ส่วนคดีที่อยู่ในเขตอำนาจศาลทหารเป็นโจทก์ฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทนต่อศาลทหารหรือเป็นพยานในคดี สภาพปัญหาที่พบจากการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในศาลทหารในปัจจุบันโดยตรง จึงมีลักษณะเกี่ยวข้องกับกระบวนการทั้งในขั้นก่อนการพิจารณาและในขั้นพิจารณาได้แก่ ปัญหาการพิจารณาออกหมายจับล่าช้า ปัญหาการไม่เรียกพนักงานไต่สวนไปเบิกความเป็นพยานในคดี และปัญหาการนำระบบกล่าวหาใช้ในการพิจารณาคดีบางคดี (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ)

ฝ่ายที่เห็นว่าไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติ

1) ไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติ เพราะไม่เคยคิดจะทำผิด ที่จะแก้ไขคือแก้ไขให้แก่คนกระทำผิดหรือไม่ (เว็บไซต์)

2) ไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติ เพราะไม่คิดกระทำผิดในเขตทหาร ที่คิดจะแก้คือคิดจะทำผิดในเขตทหารหรือไม่ (เว็บไซต์)

3) ไม่ปรากฏว่ามีปัญหาในทางปฏิบัติในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบที่อยู่ในเขตอำนาจศาลทหารในปัจจุบัน (สำนักงานพระธรรมนูญทหาร)

4) ไม่พบปัญหาในทางปฏิบัติ เนื่องจากสำนักงานพระธรรมนูญทหารอากาศ มิได้เป็นหน่วยดำเนินการฟ้องคดีต่อผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบต่อศาลทหารโดยตรง (สำนักงานพระธรรมนูญทหารอากาศ)

5) การดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่อยู่ในเขตอำนาจศาลทหารในปัจจุบันจะเริ่มต้นจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดอาญา และส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดพิจารณาและมีคำสั่งรับดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 จากนั้นอัยการสูงสุดจะส่งเรื่องให้อัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหารเป็นผู้ฟ้องคดีแทน แม้ว่าอัยการทหารจะเป็นผู้ดำเนินคดีตามที่ได้รับมอบหมาย

จากอัยการสูงสุดก็ตามแต่ก็ปรากฏว่าสำนักงานอัยการสูงสุดไม่ได้รับการแจ้งผลทางคดีหรือสภาพปัญหา อันเกิดจากการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในศาลทหาร ส่งผลให้ไม่อาจที่จะตรวจสอบได้ว่าการดำเนินคดีในศาลทหารมีประสิทธิภาพหรือมีการลงโทษผู้กระทำความผิดได้แค่ไหน เพียงใด (สำนักงานอัยการสูงสุด)

(3) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1) โดยรวมแล้ว การตัดสินใจดังกล่าวควรพิจารณาถึงผลกระทบในระยะยาว ต่อระบบยุติธรรม และควรมีการหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่ดีที่สุดในบริบทของประเทศ (สำนักงานพระธรรมนูญทหารอากาศ)

2) ควรให้ความสำคัญกับการสร้างกระบวนการสรรหา แต่งตั้ง และการฝึกอบรม ตุลาการศาลทหาร รวมทั้งการตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการเกี่ยวกับคดีทุจริตและประพฤติมิชอบขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อให้ตุลาการศาลทหารมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ (สำนักงานศาลยุติธรรม)

3) การยกเลิกมาตรา 96 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 และให้โอนบรรดาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่อยู่ในระหว่างการดำเนินคดีของอัยการทหารก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใช้บังคับให้โอนไปให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ดำเนินการในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ สมควรที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับกระบวนการโอนคดีดังกล่าว เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาข้อขัดข้องเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว (สำนักงานอัยการสูงสุด)

4) การที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. กำหนดให้ยกเลิกมาตรา 96 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 อาจมีผลเป็นเพียงการยกเลิกการกำหนดให้ถือว่าอัยการสูงสุดเป็นอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร รวมถึงเรื่องการมอบหมายให้อัยการทหารเป็นผู้ฟ้องคดีแทนในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารและเป็นผู้ที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหารเท่านั้น แต่ไม่ได้มีผลเป็นการยกเลิกการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในศาลทหาร ตามหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแต่อย่างใด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ)

ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

1. ความเป็นมา สภาพปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ฉบับนี้ มีหลักการเพื่อเสนอยกเลิกบทบัญญัติที่กำหนดให้การดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในศาลทหาร (ยกเลิกมาตรา 96) และกำหนดให้บรรดาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่อยู่ในระหว่างการดำเนินคดีของอัยการทหารก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้โอนไปให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ดำเนินการในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เนื่องจากปัจจุบันมีการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบต่อผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยใช้ระบบไต่สวนในการพิจารณา เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคดีความที่เกี่ยวข้องทั้งหลายได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็วและอย่างเสมอภาค ซึ่งหากบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้ถูกกล่าวหาในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแต่ไม่ได้ถูกดำเนินคดีโดยศาลและระบบการพิจารณาพิพากษาที่กฎหมายเฉพาะกำหนดไว้ อาจส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับผู้ที่เกี่ยวข้องในคดี และอาจกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของรัฐและประชาชน ดังนั้น เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันจึงควรยกเลิกการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในศาลทหาร

2. ความสอดคล้องของร่างกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 63 รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 68 รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินควร

มาตรา 199 ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหารและคดีอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้ง วิธีพิจารณาคดี และการดำเนินงานของศาลทหาร ตลอดจนการแต่งตั้งและการให้ตุลาการศาลทหารพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

คดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นคดีอาญาร้ายแรงและมีลักษณะเฉพาะ การยกเลิกมาตรา 96 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 และให้โอนบรรดาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่อยู่ในระหว่างการดำเนินคดีของอัยการทหารก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้โอนไปให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ดำเนินการในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบซึ่งใช้ระบบไต่สวน จะส่งผลให้การดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้รับการพิจารณาดำเนินคดีภายใต้มาตรฐานและหลักการเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นประชาชน หน่วยงานข้าราชการพลเรือนหรือข้าราชการทหาร และการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งคดีความที่เกี่ยวข้องทั้งหลายได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็วและเสมอภาค เกิดความเป็นธรรมกับผู้ที่เกี่ยวข้องในคดี และเกิดเสถียรภาพและความมั่นคงของรัฐและประชาชน

4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

(1) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 96 ในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารและเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหาร ให้อัยการสูงสุดเป็นอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร หรือจะมอบหมายให้อัยการทหารเป็นผู้ฟ้องคดีแทนก็ได้

(2) พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 4 ให้นำบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับแก่การพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในศาลทหารด้วย เช่น พนักงานอัยการหมายความว่าอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร ในกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งนายความให้ฟ้องคดีแทนต่อศาลทหารได้ เป็นต้น

(3) พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498

- มาตรา 13 ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาวางบทลงโทษผู้กระทำความผิดต่อกฎหมายทหารหรือกฎหมายอื่นในทางอาญา ในคดีซึ่งผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในขณะกระทำความผิด และมีอำนาจสั่งลงโทษบุคคลใด ๆ ที่กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

- มาตรา 45 วิธีพิจารณาความอาญาทหาร ให้นำกฎหมาย กฎและข้อบังคับซึ่งออกตามกฎหมายฝ่ายทหารมาใช้บังคับ ถ้าไม่มีกฎหมาย กฎและข้อบังคับฝ่ายทหารก็ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม ถ้าวิธีพิจารณาข้อใดซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่จะใช้ได้

5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

5.1 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

-

5.2 ผลกระทบต่อสังคม

เกิดความเป็นธรรมกับผู้ที่เกี่ยวข้องในคดี เกิดเสถียรภาพและความมั่นคงของรัฐและประชาชน โดยเฉพาะประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริต ไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมกระทำผิด หรือผู้ได้รับความเสียหาย จะเกิดความมั่นใจว่าจะได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรมจากองค์กรที่เป็นกลาง

5.3 ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

การยกเลิกมาตรา 96 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 อาจมีผลเป็นเพียงการยกเลิกการกำหนดให้อัยการสูงสุดเป็นอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร รวมถึงเรื่องการมอบหมายให้อัยการทหารเป็นผู้ฟ้องคดีแทนในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารและเป็นผู้ที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหารเท่านั้น แต่ไม่ได้มีผลเป็นการยกเลิกการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในศาลทหาร ตามหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวแต่อย่างใด

ในการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ครั้งที่ 1/2567 วันที่ 22 ตุลาคม 2567 ที่ประชุมมีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยเห็นว่าการกำหนดให้ยกเลิกมาตรา 96 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 อาจมีผลเป็นเพียงการยกเลิกการกำหนดให้อัยการสูงสุดเป็นอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร รวมถึงเรื่องการมอบหมายให้อัยการทหารเป็นผู้ฟ้องคดีแทนในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารและเป็นผู้ที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหารเท่านั้น แต่ไม่ได้มีผลเป็นการยกเลิกการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในศาลทหาร ตามหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวแต่อย่างใด รวมทั้งการยกเลิกมาตรา 96 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อาจต้องแก้ไขกฎหมายอื่นด้วย เช่น พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการแก้ไขเฉพาะมาตรา 96 อาจไม่เพียงพอที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของผู้เสนอร่างกฎหมายฉบับนี้

6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption Risk Assessment)

6.1 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

☐ มี

☒ ไม่มี

6.2 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบอนุมัติอนุญาต

☐ มี☒ ไม่มี

6.3 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

☐ มี☒ ไม่มี

6.4 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีการออกกฎหมายลำดับรอง

☐ มี☒ ไม่มี

6.5 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายไม่ครอบคลุม

☐ มี☒ ไม่มี

6.6 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายคลุมเครือ ข้ำซ้อนหรือขัดกัน

☐ มี☒ ไม่มี

6.7 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายกำหนดโทษ

☐ มี☒ ไม่มี

7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

☐ มี☒ ไม่มี

8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

☐ มี☒ ไม่มี

9. บทกำหนดโทษ

☒ ไม่มี☐ โทษทางอาญา☐ โทษทางปกครอง☐ โทษปรับเป็นพินัย☐ โทษอุปกรณ์

10. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 โดยใช้ข้อมูลนับตั้งแต่กฎหมายมีผลใช้บังคับจนถึงสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 (22 กรกฎาคม 2561 – 30 กันยายน 2564) ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์พบว่า ในภาพรวมมีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับ 3.27 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5.00

โดยพบปัญหาที่สำคัญ คือ (1) การกีดกันการป้องกันการทุจริต มีปัญหาการดำเนินโครงการด้านการป้องกันการทุจริต คือ โครงการมักริเริ่มจากส่วนกลางและผลักดันสู่พื้นที่เป้าหมายต่าง ๆ แต่ยังขาดการติดตามประเมินผลโครงการ (2) การกีดกันการปราบปรามการทุจริต มีปัญหาการรวมศูนย์อำนาจการพิจารณาไต่สวนคดีไว้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องแลกด้วยประสิทธิภาพของกระบวนการพิจารณาสำนวนการไต่สวนคดี ซึ่งมีความล่าช้าเพราะรอสำนวนเข้าที่ประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. (3) การกีดกันการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน มีปัญหาการระดมอยู่กับผู้ทุจริตจำนวนมากที่ต้องรับภาระการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมมีภาระในการตรวจสอบถึงความมีอยู่จริงของบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และเป็นภาระของหน่วยงานรัฐและเอกชนซึ่งครอบครองหรือควบคุมข้อมูลของผู้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และ (4) ด้านสนับสนุนอื่น ๆ มีปัญหาโครงสร้างอำนาจแบบรวมศูนย์ไว้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งผลให้การจัดแบ่งส่วนงานภายในของสำนักงานเป็นแบบแนวดิ่งที่มีกระบวนการทำงานหลายชั้นหลายตอน ซึ่งรวมแล้วต้องใช้เวลาในการดำเนินการมาก

สำหรับข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาคือ (1) การเพิ่มบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการปฏิบัติงานด้านนโยบาย (2) การกระจายอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. (3) การมุ่งเน้นภารกิจด้านการป้องกันการทุจริตให้มากขึ้น (4) การจำกัดผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และมีระบบการตรวจบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้วิธีการทางสถิติ เป็นต้น

ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบ อันเกิดจากร่างกฎหมาย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ได้เปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมายทางเว็บไซต์รัฐสภา www.parliament.go.th แล้วตั้งแต่วันที่ 22 ตุลาคม 2567

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
จากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ภาคผนวก

รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report)
โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการบังคับใช้
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

